

Inleiding

De Volksbank heeft over het boekjaar 2018 de Nederlandse Corporate Governance Code 2016 (de Code) nageleefd. De tabel hieronder ziet toe op de naleving van de Code, die op 8 december 2016 is gepubliceerd.

Naleving van de Code

Het bestuur en de raad van commissarissen (de RvC) van de Volksbank zijn verantwoordelijk voor de corporate governance van de Volksbank en voor de naleving van de Code. Naleving is gebaseerd op het 'pas toe of leg uit'-principe. Anders dan wetgeving biedt de Code flexibiliteit, omdat deze ruimte biedt om af te wijken van de principes en best practice bepalingen. Het bestuur en de RvC leggen aan de algemene vergadering verantwoording af over de naleving van de Code en voorzien eventuele afwijkingen van de principes en best practice bepalingen van een inhoudelijke en inzichtelijke uitleg.

De hoofdlijnen van corporate governance binnen de Volksbank worden elk jaar, mede aan de hand van de principes die in de Code zijn genoemd, in een afzonderlijk hoofdstuk van het bestuursverslag uiteengezet of op de website van de Volksbank geplaatst. In het jaarverslag geeft de Volksbank uitdrukkelijk aan in hoeverre de in de Code opgenomen principes en best practice bepalingen zijn opgevolgd en zo niet waarom en in hoeverre ervan wordt afgeweken. Daarnaast heeft de Volksbank onderstaand gedetailleerd overzicht gemaakt van de verschillende principes en best practice bepalingen en de manier waarop de Volksbank hieraan voldoet. Dit overzicht is beschikbaar via de website van de Volksbank en wordt actueel gehouden.

Hoofdstuk 1.

Lange termijn waardecreatie

Principe 1.1

Lange termijn waardecreatie

Het bestuur is verantwoordelijk voor de continuïteit van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Het bestuur richt zich op de lange termijn waardecreatie van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de stakeholders. De raad van commissarissen houdt toezicht op het bestuur terzake.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.1.1	<p>Het bestuur ontwikkelt een visie op lange termijn waardecreatie van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en formuleert een daarbij passende strategie. Afhankelijk van de marktdynamiek kunnen korte termijn aanpassingen van de strategie nodig zijn. Bij het vormgeven van de strategie wordt in ieder geval aandacht besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. de implementatie en haalbaarheid van de strategie; ii. het door de vennootschap gevolgde bedrijfsmodel en de markt waarin de vennootschap en de met haar verbonden onderneming opereren; iii. kansen en risico's voor de vennootschap; iv. de operationele en financiële doelen van de vennootschap en de invloed ervan op de toekomstige positie in relevante markten; v. de belangen van de stakeholders; en vi. andere voor de vennootschap en de met haar verbonden onderneming relevante aspecten van ondernemen, zoals milieu, sociale en personeelsaangelegenheden, de keten waarin de onderneming opereert, eerbiediging van mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping. 	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De missie van de Volksbank wordt beschreven in ons manifest: bankieren met de menselijke maat. Dit sluit aan op de wens die leeft in de maatschappij om invulling te geven aan dienstbaar bankieren. Om deze missie waar te maken, heeft de Volksbank de ambitie van het optimaliseren van gedeelde waarde. Onder gedeelde waarde verstaan we dat de Volksbank de belangen van klanten, maatschappij, medewerkers en aandeelhouder(s) in samenhang dient. Met deze vier stakeholdergroepen gaan we regelmatig in gesprek. Met onze kernactiviteiten creëren we nut voor de klant, nemen we verantwoordelijkheid voor de maatschappij, geven we medewerkers oprechte aandacht en behalen we rendement voor de aandeelhouder(s). Om onze ambitie te realiseren, richten we ons de komende jaren op drie pijlers: (i) de nadrukkelijke profilering als maatschappelijke bank, (ii) een eenvoudige en efficiënte bedrijfsvoering, en (iii) een innovatieprofiel van slimme toepasser.</p>	<p>Zie voor een uitgebreide beschrijving van onze strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://www.devолksbank.nl/over-ons/strategie.html - jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html <p>Aanhef in alle reglementen Artikel 2 van de statuten van de Volksbank N.V.</p>
1.1.2	<p>Het bestuur betreft de raad van commissarissen tijdig bij het formuleren van de strategie ter realisatie van</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De statutaire directie van de Volksbank N.V. (de Directie) legt de strategie jaarlijks ter goedkeuring en vaststelling voor aan de RvC. Het</p>	<p>Artikel 2.3.5 en Artikel 2.7.1 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 6.6 Reglement RvC de Volksbank N.V.</p>

	lange termijn waardecreatie. Het bestuur legt verantwoording af aan de raad van commissarissen over de strategie en de toelichting daarop.	realiseren van lange termijn waardecreatie ligt besloten in de (drie pijlers van de) strategie van de Volksbank en komt ook tot uiting in de gedeelde waarde ambitie.	
1.1.3	De raad van commissarissen houdt toezicht op de wijze waarop het bestuur de strategie voor lange termijn waardecreatie uitvoert. De raad van commissarissen bespreekt regelmatig de strategie, de uitvoering van de strategie en de daarmee samenhangende voornaamste risico's. In het verslag van de raad van commissarissen legt de raad verantwoording af over de wijze waarop de raad van commissarissen betrokken was bij de totstandkoming en toezicht houdt op de uitvoering van de strategie.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De RvC is als collectief verantwoordelijk voor het toezicht op de Directie en de manier waarop uitvoering wordt gegeven aan de strategie voor lange termijn waardecreatie. De (stand van zaken van de) implementatie van de strategie en de daarmee samenhangende risico's wordt periodiek in de vergaderingen van de RvC besproken. Hieraan wordt ook aandacht besteed in het verslag van de RvC.	Artikel 6.1 en Artikel 6.6 Reglement RvC de Volksbank N.V. Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018 zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html
1.1.4	In het bestuursverslag geeft het bestuur een toelichting op zijn visie op lange termijn waardecreatie en op de strategie ter realisatie daarvan en licht toe op welke wijze in het afgelopen boekjaar daaraan is bijgedragen. Daarbij wordt zowel van de korte als lange termijn ontwikkelingen verslag gedaan.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. In het bestuursverslag wordt verder uitgelegd hoe de Directie kijkt naar lange termijn waardecreatie en op de strategie die daarbij hoort.	Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html

Principe 1.2

Risicobeheersing

De vennootschap beschikt over adequate interne risicobeheersings- en controlesystemen. Het bestuur is verantwoordelijk voor het identificeren en beheersen van de risico's verbonden aan de strategie en de activiteiten van de vennootschap.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.2.1	<p>Het bestuur inventariseert en analyseert de risico's die verbonden zijn aan de strategie en de activiteiten van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Zij stelt de risicobereidheid vast en besluit welke maatregelen tegenover de risico's worden gezet.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De Directie handelt bij het uitoefenen van het bedrijf van de Volksbank conform een door haar te bepalen risicobeleid. Dit beleid voldoet aan de kaders van het Risk Governance Framework van de Volksbank. Jaarlijks stelt de Directie de risk appetite statement (RAS) op. Strategie gerelateerde onderwerpen en de RAS worden periodiek geagendeerd voor de vergaderingen van de Directie en de (commissies van de) RvC.</p>	<p>Jaarverslagen 2016,2017 en 2018, zie de link https://www.devolsbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html Artikel 2.3 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Risk Management Policy Enterprise Risk Management</p>
1.2.2	<p>Op basis van de risicobeoordeling ontwerpt, implementeert en onderhoudt het bestuur adequate interne risicobeheersings- en controlesystemen. Deze systemen worden voor zover relevant geïntegreerd in de werkprocessen binnen de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en zijn bekend bij diegenen voor wier werk zij relevant zijn.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Er wordt gewerkt met een op maat gemaakt Integrated Control Framework om risico's adequaat te beheersen. Ook is er een Risk Management Policy Enterprise Risk Management, waar beleid wordt geformuleerd omtrent interne risicobeheersings- en controlesystemen. Elk kwartaal wordt binnen de Volksbank gerapporteerd over alle financiële en niet-financiële risico's.</p>	<p>Artikel 2.3 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 4.1 Reglement RC de Volksbank N.V. Risk Management Policy Enterprise Risk Management.</p>
1.2.3	<p>Het bestuur monitort de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen en voert ten minste jaarlijks een systematische beoordeling uit van de opzet en de werking van de systemen. Deze monitoring heeft betrekking op alle materiële beheersingsmaatregelen, gericht op strategische, operationele, compliance en verslaggevingsrisico's. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met geconstateerde zwaktes, misstanden en</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De Directie ziet erop toe en controleert systematisch dat het risicobeleid in de organisatie van de Volksbank strikt wordt nageleefd. De rapportages over niet-financiële en financiële risico's worden periodiek geagendeerd voor de vergaderingen van de Directie en de (commissies van de) RvC). Daarnaast heeft de Volksbank een eigen gedragscode: 'Gezond Verstand, Gezond Geweten'. Deze gedragscode</p>	<p>Artikel 2.3. Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Risk Management Policy Enterprise Risk Management Compliance Charter</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	onregelmatigheden, signalen van klokkenluiders, geleerde lessen en bevindingen van de interne audit functie en externe accountant. Waar nodig worden verbeteringen in interne risicobeheersings- en controlesystemen doorgevoerd.	omvat de kernwaarden uit het Manifest van de Volksbank en de daarvan afgeleide gedragsregels voor alle medewerkers.	

Principe 1.3

Interne audit functie

De interne audit functie heeft als taak de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen te beoordelen. Het bestuur is verantwoordelijk voor de interne auditfunctie. De raad van commissarissen houdt toezicht op de interne audit functie en heeft regelmatig contact met diegene die de functie vervult.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.3.1	Het bestuur benoemt en ontslaat de leidinggevende interne auditor. Zowel de benoeming als het ontslag van de leidinggevende interne auditor wordt, samen met een advies van de auditcommissie, ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van commissarissen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 4.1 Reglement AC de Volksbank N.V. Audit Charter de Volksbank N.V. 2018 p. 7
1.3.2	Het bestuur beoordeelt jaarlijks de wijze waarop de interne audit functie de taak uitvoert en betreft hierbij het Oordeel van de auditcommissie.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 4.1 Reglement AC de Volksbank N.V.
1.3.3	De interne audit functie stelt een werkplan op en betreft hierbij het bestuur, de auditcommissie en de externe Accountant. Het werkplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur en vervolgens aan de raad van commissarissen. In dit werkplan wordt aandacht besteed aan de interactie met de externe accountant.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Het werkplan wordt jaarlijks opgesteld en is gebaseerd op een risicoanalyse. Hierbij is zowel de Directie, als de AC en de externe accountant betrokken. Het werkplan wordt goedgekeurd door de Directie en de AC van de RvC.	Audit Charter de Volksbank 2018 p. 8 Artikel 2.3.12 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.3.4	De interne audit functie beschikt over voldoende middelen om het werkplan uit te voeren en heeft toegang tot informatie die voor de uitvoering van haar werkzaamheden van belang is. De interne audit functie heeft direct toegang tot de auditcommissie en de externe accountant. Vastgelegd wordt op welke wijze de auditcommissie door de interne audit functie wordt geïnformeerd.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Audit Charter de Volksbank N.V. 2018 p. 8. Artikel 6.4 Reglement AC de Volksbank N.V.
1.3.5	De interne audit functie rapporteert onderzoeksresultaten aan het bestuur, rapporteert de kern van de resultaten aan de auditcommissie en informeert de externe accountant. In de onderzoeksresultaten van de interne audit functie wordt in ieder geval aandacht besteed aan: i. gebreken in de effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen; ii. bevindingen en observaties die van wezenlijke invloed zijn op het risicoprofiel van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming; en iii. tekortkomingen in de opvolging van aanbevelingen van de interne audit functie.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Elk kwartaal wordt door de interne audit functie aan de Directie gerapporteerd over de verschillende onderzoeksresultaten van de interne audit functie. De externe accountant woont alle vergaderingen van de AC bij.	Audit Charter de Volksbank N.V. 2018 p. 8. Artikel 6.4 en Artikel 6.5 Reglement AC de Volksbank N.V.
1.3.6	Indien voor de interne audit functie geen interne audit dienst is ingericht, beoordeelt de raad van commissarissen jaarlijks, mede op basis van een advies van de auditcommissie, of adequate alternatieve maatregelen zijn getroffen en beziet of behoefte bestaat om een interne audit dienst in te richten. De raad van commissarissen neemt de conclusies	N.v.t., de Volksbank heeft een interne audit functie.	

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	alsmede eventuele aanbevelingen en alternatief getroffen maatregelen die daaruit voortkomen, op in het verslag van de raad van commissarissen.		

Principe 1.4

Verantwoording over risicobeheersing

Het bestuur legt verantwoording af over de effectiviteit van de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.4.1	Het bestuur bespreekt de effectiviteit van de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen als bedoeld in best practice bepalingen 1.2.1 tot en met 1.2.3 met de auditcommissie en legt daarover verantwoording af aan de raad van commissarissen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Deze periodieke besprekingen vinden plaats aan de hand van diverse rapportages, waaronder rapportages van niet-financiële en financiële risico's en audit rapportages.	Artikel 6.1 onder (i) Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 4.1 Reglement AC de Volksbank N.V. Artikel 6.1 onder (iii) Reglement RvC de Volksbank N.V. Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html
1.4.2	Het bestuur legt in het bestuursverslag verantwoording af over: i. de uitvoering van het risicobeoordeling en beschrijft de voornaamste risico's waarvoor de vennootschap zich geplaatst ziet in relatie tot haar risicobereidheid. Hierbij kan gedacht worden aan strategische, operationele, compliance en verslaggevingsrisico's; ii. de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen over het afgelopen boekjaar; iii. eventuele belangrijke tekortkomingen in de interne risicobeheersings- en controlesystemen die in het	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. In de risicoparagraaf van het bestuursverslag wordt hier verantwoording over afgelegd.	Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>boekjaar zijn geconstateerd, welke eventuele significante wijzigingen in die systemen zijn aangebracht, welke eventuele belangrijke verbeteringen van die systemen zijn voorzien en dat deze onderwerpen besproken zijn met de auditcommissie en de raad van commissarissen; en iv. de gevoeligheid van de resultaten van de vennootschap voor materiële wijzigingen in externe omstandigheden.</p>		
1.4.3	<p>Het bestuur verklaart in het bestuursverslag met een duidelijke onderbouwing dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. het verslag in voldoende mate inzicht geeft in tekortkomingen in de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen; ii. voornoemde systemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat; iii. het naar de huidige stand van zaken gerechtvaardigd is dat de financiële verslaggeving is opgesteld op going concern basis; en iv. in het verslag de materiële risico's en onzekerheden zijn vermeld die relevant zijn ter zake van de verwachting van de continuïteit van de vennootschap voor een periode van twaalf maanden na opstelling van het verslag. 	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De Directie verklaart in de risicoparagraaf van het bestuursverslag over de interne risicobeheersings- en controlesystemen.</p>	<p>Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html</p>

Principe 1.5

Rol raad van commissarissen

De raad van commissarissen houdt toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Hierbij richt de raad zich tevens op de effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen van de vennootschap en de integriteit en kwaliteit van de financiële verslaggeving.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.5.1	De auditcommissie bereidt de besluitvorming van de raad van commissarissen voor over het toezicht op de integriteit en kwaliteit van de financiële verslaggeving van de vennootschap en op de effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen van de vennootschap. Zij richt zich onder meer op het toezicht op het bestuur ten aanzien van: i. de relatie met en de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de interne auditor en de externe accountant; ii. de financiering van de vennootschap; iii. de toepassing van informatie- en communicatietechnologie door de vennootschap, waaronder risico's op het gebied van cybersecurity; en iv. het belastingbeleid van de vennootschap.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe door bedoelde onderwerpen periodiek te agenderen voor de vergaderingen van de AC en RvC.	Artikel 4.1 aanhef, (iii), (v), (vii) en (viii) Reglement AC de Volksbank N.V.
1.5.2	De bestuurder verantwoordelijk voor financiële zaken, de interne auditor en de externe accountant zijn aanwezig bij de vergaderingen van de auditcommissie, tenzij de auditcommissie anders bepaalt. De auditcommissie bepaalt of en wanneer de voorzitter van het bestuur bij haar vergaderingen aanwezig is.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De CEO, CFO en CRO nemen deel aan de vergaderingen van de AC. Daarnaast wordt elke vergadering bijgewoond door de Directeur Audit en de externe accountant.	Artikel 6.4 Reglement AC de Volksbank N.V. Artikel 6.5 Reglement AC de Volksbank N.V. Audit Charter de Volksbank N.V. 2018

Best practice		Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.5.3	De auditcommissie brengt verslag uit aan de raad van commissarissen over de beraadslaging en bevindingen. In dit verslag wordt in ieder geval vermeld: i. de wijze waarop de effectiviteit van de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, bedoeld in best practice bepalingen 1.2.1 tot en met 1.2.3 is beoordeeld; ii. de wijze waarop de effectiviteit van het interne en externe audit proces is beoordeeld; iii. materiële overwegingen inzake de financiële verslaggeving; en iv. de wijze waarop de materiële risico's en onzekerheden, bedoeld in best practice bepaling 1.4.3, zijn geanalyseerd en besproken en wat de belangrijkste bevindingen van de auditcommissie zijn.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. In de vergaderingen van de RvC wordt een terugkoppeling gegeven van de inhoud van de onderwerpen, de discussies die hebben plaatsgevonden in de vergadering van de AC voorafgaande aan de betreffende RvC vergadering en de belangrijkste bevindingen van de AC terzake. Daarnaast zijn de vergaderstukken evenals de notulen van de AC-vergaderingen toegankelijk voor alle RvC-leden.	Artikel 4.1 Reglement AC de Volksbank N.V. Artikel 5.2 Reglement AC de Volksbank N.V.
1.5.4	De raad van commissarissen bespreekt de onderwerpen waarover de auditcommissie op basis van best practice bepaling 1.5.3 verslag uitbrengt. Van de gehouden besprekingen wordt melding gemaakt in het verslag van de raad van commissarissen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Op de agenda van de RvC-vergaderingen staat de terugkoppeling uit de AC-vergaderingen geagendeerd.	Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html

Principe 1.6

Benoeming en beoordeling functioneren externe accountant

De raad van commissarissen doet de voordracht tot benoeming van de externe accountant aan de algemene vergadering en houdt toezicht op het functioneren van de externe accountant.

Best practice		Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.6.1	De auditcommissie rapporteert jaarlijks aan de raad van commissarissen over het functioneren van en de	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De Directie maakt ten minste één maal in de vier jaar een	Artikel 2.3.4 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 6.4 Reglement RvC de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	ontwikkelingen in de relatie met de externe accountant. De auditcommissie geeft advies aan de raad van commissarissen over de voordracht van benoeming of herbenoeming danwel ontslag van de externe accountant en bereidt de selectie van de externe accountant voor. Bij voornoemde werkzaamheden betreft de auditcommissie de observaties van het bestuur. Mede op grond hiervan bepaalt de raad van commissarissen zijn voordracht aan de algemene vergadering tot benoeming van de externe accountant.	beoordeling van het functioneren van de externe accountant en adviseert de RvC over de voordracht bij benoeming van een nieuwe externe accountant en over de intrekking van de opdracht aan de externe accountant. De AC draagt zorg voor een robuust proces rondom en adviseert de RvC ten aanzien van de (her)benoeming, beloning en beëindiging van de opdracht aan de externe accountant. De RvC ontvangt de belangrijkste conclusies van de beoordeling van de Directie van de externe accountant en wordt door de Directie geadviseerd over de voordracht bij een benoeming van een nieuwe externe accountant en de intrekking van de opdracht aan de externe accountant.	Artikel 4.1 nahef en Artikel 4.2 Reglement AC de Volksbank N.V. Artikel 24b Wet toezicht accountantsorganisaties
1.6.2	De raad van commissarissen licht de externe accountant op hoofdlijnen in over de rapportages omtrent zijn functioneren.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De externe accountant wordt door de RvC op hoofdlijnen ingelicht over de uitkomsten van de bespreking van zijn functioneren.	Artikel 6.4 RvC Reglement de Volksbank N.V.
1.6.3	De auditcommissie doet een voorstel aan de raad van commissarissen voor de opdracht voor controle van de jaarrekening aan de externe accountant. Het bestuur faciliteert dit. Bij het formuleren van de opdracht is aandacht voor de reikwijdte van het accountantsonderzoek, de te hanteren materialiteit en het honorarium van het accountantsonderzoek. De raad van commissarissen stelt de opdracht vast.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 4.1 (vi en vii) Reglement AC de Volksbank N.V. Artikel 6.4 Reglement RvC de Volksbank N.V.
1.6.4	De belangrijkste conclusies van de raad van commissarissen over de voordracht en de uitkomsten van het	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Dit onderwerp wordt	

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	selectieproces van de externe accountant worden aan de algemene vergadering meegedeeld.	geagendeerd voor de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders.	
1.6.5	De vennootschap publiceert een persbericht bij een tussentijds beëindiging van de relatie met de externe accountantsorganisatie. In het persbericht wordt de reden van de tussentijdse beëindiging toegelicht.	Indien aan de orde past de Volksbank deze best practice bepaling toe. Dit is niet aan de orde geweest in 2016, 2017 en 2018.	

Principe 1.7

Uitvoering werkzaamheden externe accountant

De auditcommissie bespreekt met de externe accountant het auditplan en de bevindingen van de externe accountant naar aanleiding van zijn uitgevoerde werkzaamheden. Het bestuur en de raad van commissarissen onderhouden reguliere contacten met de externe accountant.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
1.7.1	Het bestuur draagt zorg voor dat de externe accountant tijdig alle informatie ontvangt die nodig is voor de uitvoering van zijn werkzaamheden. Het bestuur stelt de externe accountant in de gelegenheid om op de verstrekte informatie te reageren.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 4.1 Reglement AC de Volksbank N.V.
1.7.2	De externe accountant bespreekt het concept auditplan met het bestuur, alvorens het aan de auditcommissie voor te leggen. De auditcommissie bespreekt jaarlijks met de externe accountant: i. de reikwijdte en materialiteit van het auditplan en de belangrijkste risico's van de jaarverslaggeving die de externe accountant heeft benoemd in het auditplan; en ii. mede aan de hand van de daaraan ten grondslag liggende documenten, de bevindingen en de uitkomsten van de	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De externe accountant bespreekt het concept audit plan met de Directie alvorens het wordt voorgelegd aan de AC. Daarnaast rapporteren de interne audit functie en de externe accountant jaarlijks via een 'joint management letter'.	Artikel 6.5 Reglement AC de Volksbank N.V. Audit Charter de Volksbank N.V. 2018

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	controlewerkzaamheden bij de jaarrekening en de management letter.		
1.7.3	De auditcommissie beoordeelt of, en zo ja op welke wijze de externe accountant wordt betrokken bij de inhoud en publicatie van financiële berichten anders dan de jaarrekening.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 4.1 (vii) Reglement AC de Volksbank N.V.
1.7.4	De auditcommissie overlegt zo vaak als zij dit noodzakelijk acht, doch ten minste eenmaal per jaar, buiten aanwezigheid van het bestuur met de externe accountant.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 6.4 Reglement AC de Volksbank N.V.
1.7.5	De raad van commissarissen krijgt inzage in de belangrijkste discussiepunten tussen de externe accountant en het bestuur naar aanleiding van de concept management letter dan wel het concept accountantsverslag.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De 'joint management letter' wordt geagendeerd voor zowel de AC als de RvC vergadering.	Audit Charter de Volksbank N.V. 2018, p. 11.
1.7.6	De externe accountant woont in ieder geval de vergadering van de raad van commissarissen bij waarin het verslag van de externe accountant van het onderzoek van de jaarrekening wordt besproken.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 6.5 Reglement RvC de Volksbank N.V.

Hoofdstuk 2.

Effectief bestuur en toezicht

Principe 2.1

Samenstelling en omvang

Het bestuur en de raad van commissarissen zijn zodanig samengesteld dat benodigde deskundigheid, achtergrond, competenties en – in het geval van de raad van commissarissen – onafhankelijkheid aanwezig zijn om hun taken naar behoren te kunnen vervullen. De omvang van beide organen is daarop toegesneden.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.1.1	De raad van commissarissen stelt een profielschets op, rekening houdend met de aard en de activiteiten van	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 3.2 Reglement RvC de Volksbank N.V. Profielschets RvC, zie de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/raad-

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>de met de vennootschap verbonden onderneming. In de profielschets wordt ingegaan op:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. de gewenste deskundigheid en achtergrond van de commissarissen; ii. de gewenste gemengde samenstelling van de raad van commissarissen, bedoeld in best practice bepaling 2.1.5; iii. de omvang van de raad van commissarissen; en iv. de onafhankelijkheid van de commissarissen. <p>De profielschets wordt op de website van de vennootschap geplaatst.</p>		<p>van-commissarissen/profielschets-omvang-en-samenstelling-rvc.html</p>
2.1.2	<p>Van elke commissaris wordt in het verslag van de raad van commissarissen opgave gedaan van:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. geslacht; ii. leeftijd; iii. nationaliteit; iv. hoofdfunctie; v. nevenfuncties voor zover deze relevant zijn voor de vervulling van de taak als commissaris; vi. tijdstip van eerste benoeming; en vii. de lopende termijn waarvoor de commissaris is benoemd. 	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe.</p>	<p>Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.dev Volksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html</p>
2.1.3	<p>Indien het bestuur werkt met een executive committee, houdt het bestuur rekening met de checks and balances die onderdeel uitmaken van het two-tier systeem. Dit betekent onder meer het waarborgen van deskundigheid en verantwoordelijkheden van het bestuur en een adequate informatievoorziening aan de raad van</p>	<p>Deze best practice bepaling is niet van toepassing. Het bestuur van de Volksbank werkt niet met een executive committee.</p>	

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>commissarissen. De raad van commissarissen houdt hier toezicht op en heeft daarbij specifiek aandacht voor de dynamiek en de verhouding tussen het bestuur en het executive committee. In het bestuursverslag wordt verantwoording afgelegd over:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. de keuze voor het werken met een executive committee; ii. de rol, taak en samenstelling van het executive committee; en iii. de wijze waarop het contact tussen de raad van commissarissen en het executive committee is vormgegeven. 		
2.1.4	<p>Elke commissaris en elke bestuurder beschikt over de specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn taak. Elke commissaris dient geschikt te zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De Directie is door haar samenstelling voldoende deskundig om haar taken goed te vervullen. De RvC stelt in overleg met de Directie een profielschets op. Deze profielschets beschrijft de vereiste geschiktheid, integriteit, diversiteit en beschikbaarheid van de leden van de Directie. De RvC is door haar samenstelling voldoende deskundig om haar taken goed te vervullen. De RvC stelt hiertoe een profielschets op die wordt vastgesteld door de aandeelhouder. De profielschets beschrijft de vereiste geschiktheid, integriteit, diversiteit en beschikbaarheid van de leden van de RvC. Alle leden van de RvC worden ten minste jaarlijks beoordeeld op hun functioneren. Daarnaast bespreekt de RvC jaarlijks, buiten aanwezigheid van de Directie, ook haar eigen functioneren en dat van de commissies. Hier wordt gekeken of de</p>	<p>Artikel 2.1.2 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 3.2 Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 6.10 Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 6.12 Reglement RvC de Volksbank N.V.</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
		<p>RvC nog steeds beschikt over de noodzakelijke deskundigheid. Deze evaluatie vindt eens per drie jaar plaats onder onafhankelijke, externe begeleiding.</p>	
2.1.5	<p>De raad van commissarissen stelt een diversiteitsbeleid op voor de samenstelling van het bestuur, de raad van commissarissen en, indien aanwezig, het executive committee. In het beleid wordt ingegaan op de concrete doelstellingen ten aanzien van diversiteit en de voor de vennootschap relevante aspecten van diversiteit, zoals nationaliteit, leeftijd, geslacht en achtergrond inzake opleiding en beroepservaring.</p>	<p>Diversiteit is een belangrijk middel om onze ambitie waar te maken: de menselijke, maatschappelijke en duurzame bank die zich met verschillende merken richt op een diversiteit aan klanten. Met een grotere diversiteit aan medewerkers kunnen we een betere aansluiting bereiken met onze klanten en de maatschappij. Er is dan ook aandacht voor een diverse samenstelling van teams in de organisatie; niet alleen wat betreft persoonlijke kenmerken (geslacht, leeftijd, afkomst) maar ook wat betreft ervaring, vaardigheden en drijfveren. Doelstelling is dat leidinggevenden bij elke vacature diversiteit (vanuit verschillende invalshoeken) als leidend principe hanteren, uiteraard naast vakbekwaamheid. Dit is verwerkt in de werving- en selectieprocessen. We letten nadrukkelijk op de balans tussen het aantal mannen en vrouwen en het bieden van kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Volksbank streeft naar een evenwichtige verdeling van functies tussen mannen en vrouwen. De RvC wordt thans gevormd door twee vrouwen en drie mannen. De Directie bestaat thans uit twee vrouwen en twee mannen (en een vacature). Om de doorstroom van vrouwen naar leidinggevende functies te bevorderen</p>	<p>Profielchetsen Directie en RvC, zie de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/raad-van-commissarissen/profielchets-omvang-en-samenstelling-rvc.html Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html Diversiteitsbeleid (in Q1 2018)</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
		<p>hebben leidinggevenden doelstellingen gekregen. Er is een totaaldocument beschikbaar van het diversiteitsbeleid van de Volksbank.</p>	
2.1.6	<p>In de corporate governance verklaring worden het diversiteitsbeleid en de uitvoering daarvan toegelicht. Hierbij wordt ingegaan op:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. de doelstellingen van het beleid; ii. de wijze waarop het beleid is uitgevoerd; en iii. de resultaten van het beleid in het afgelopen boekjaar. <p>Indien de samenstelling van het bestuur en de raad van commissarissen afwijkt van de doelstellingen van het diversiteitsbeleid van de vennootschap en/of van het streefcijfer voor de verhouding man-vrouw, indien en voorzover dit bij of krachtens de wet is bepaald, wordt in de corporate governance verklaring tevens toegelicht wat de stand van zaken is, welke maatregelen worden genomen om de nagestreefde situatie wel te bereiken en op welke termijn.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe.</p>	<p>Diversiteitsbeleid (in Q1 2018) Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html</p>
2.1.7	<p>De raad van commissarissen is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. Om de onafhankelijkheid te borgen, is de raad van commissarissen samengesteld met inachtneming van het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. op maximaal één commissaris is een van de criteria van toepassing zoals bedoeld in best practice bepaling 	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Alle leden van de RvC zijn onafhankelijk.</p>	<p>Diversiteitsbeleid (in Q1 2018) Profielschets RvC, zie de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/raad-van-commissarissen/profielschets-omvang-en-samenstelling-rvc.html</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>2.1.8 onderdelen i. tot en met v.;</p> <p>ii. het aantal commissarissen waarop de criteria van toepassing zijn zoals bedoeld in best practice bepaling</p> <p>2.1.8 is tezamen minder dan de helft van het totaal aantal commissarissen; en</p> <p>iii. per aandeelhouder, of groep van verbonden aandeelhouders, die direct of indirect meer dan tien procent van de aandelen in het kapitaal van de vennootschap houdt, is maximaal één commissaris die kan gelden als met hem verbonden of hem vertegenwoordigend als bedoeld in best practice bepaling</p> <p>2.1.8, onderdelen vi. en vii.</p>		
2.1.8	<p>Een commissaris is niet onafhankelijk indien de betrokken commissaris, dan wel zijn echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad:</p> <p>i. in de vijf jaar voorafgaand aan de benoeming werknemer of bestuurder van de vennootschap (inclusief gelieerde vennootschappen als bedoeld in artikel 5:48 Wet op het financieel toezicht) is geweest;</p> <p>ii. een persoonlijke financiële vergoeding van de vennootschap of van een aan haar gelieerde vennootschap ontvangt, anders dan de vergoeding die voor de als commissaris verrichte werkzaamheden wordt ontvangen en voor zover zij niet past in de normale uitoefening van het bedrijf;</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Alle leden van de RvC zijn onafhankelijk.</p>	<p>Artikel 3.5 Reglement RvC de Volksbank N.V. Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devolsbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html</p>

Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
<p>iii. in het jaar voorafgaand aan de benoeming een belangrijke zakelijke relatie met de vennootschap of een aan haar gelieerde vennootschap heeft gehad. Daaronder worden in ieder geval begrepen het geval dat de commissaris, of een kantoor waarvan hij aandeelhouder, vennoot, medewerker of adviseur is, is opgetreden als adviseur van de vennootschap (consultant, externe accountant, notaris of advocaat) en het geval dat de commissaris bestuurder of medewerker is van een bankinstelling waarmee de vennootschap een duurzame en significante relatie onderhoudt;</p> <p>iv. bestuurder is van een vennootschap waarin een bestuurder van de vennootschap waarop hij toezicht houdt commissaris is;</p> <p>v. gedurende de voorgaande twaalf maanden tijdelijk heeft voorzien in het bestuur bij belet en ontstentenis van bestuurders;</p> <p>vi. een aandelenpakket in de vennootschap houdt van ten minste tien procent, daarbij meegerekend het aandelenbezit van natuurlijke personen of juridische lichamen die met hem samenwerken op grond van een uitdrukkelijke of stilzwijgende, mondelinge of schriftelijke overeenkomst;</p> <p>vii. bestuurder of commissaris is bij of anderszins vertegenwoordiger is van een rechtspersoon die direct</p>		

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	of indirect ten minste tien procent van de aandelen in de vennootschap houdt, tenzij het gaat om groepsmaatschappijen.		
2.1.9	De voorzitter van de raad van commissarissen is geen voormalig bestuurder van de vennootschap en is onafhankelijk in de zin van best practice bepaling 2.1.8.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Jan van Rutte, de voorzitter van de RvC is geen voormalig bestuurder van de vennootschap.	Artikel 3.5 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.1.10	Het verslag van de raad van commissarissen vermeldt dat naar het oordeel van de raad is voldaan aan de eisen voor onafhankelijkheid, bedoeld in best practice bepalingen 2.1.7 tot en met 2.1.9 en geeft daarbij aan, indien van toepassing, welke commissaris(sen) de raad als niet-onafhankelijk beschouwt.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Alle commissarissen van de Volksbank N.V. zijn onafhankelijk in de zin van de Code.	Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html

Principe 2.2

Benoeming, opvolging en evaluatie

De raad van commissarissen draagt zorg voor een formele en transparante procedure voor het benoemen en herbenoemen van bestuurders en commissarissen en voor een gedegen plan voor opvolging. Daarbij wordt rekening gehouden met het diversiteitsbeleid. Het functioneren van het bestuur en de raad van commissarissen als collectief en het functioneren van individuele bestuurders en commissarissen wordt regelmatig geëvalueerd.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.2.1	Een bestuurder wordt benoemd voor een periode van maximaal vier jaar. Herbenoeming kan telkens voor een periode van maximaal vier jaar plaatsvinden en wordt tijdig voorbereid. Bij voorbereiding van de benoeming of herbenoeming worden de doelstellingen ten aanzien van diversiteit uit best practice bepaling 2.1.5 in overweging genomen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Met dien verstande dat twee leden van de Directie zijn benoemd voor een periode die maximaal duurt tot de eerste algemene vergadering die gehouden wordt nadat vier jaren na datum benoeming zijn verstreken. Herbenoeming zal plaatsvinden voor periodes die maximaal duren tot de eerste algemene vergadering die gehouden wordt nadat vier jaren na de datum van herbenoeming zijn verstreken.	Artikel 2.1 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
		Een aantal leden van de Directie is vanuit hun eerdere functies binnen de Volksbank werkzaam op basis van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, deze arbeidsovereenkomsten worden gerespecteerd. Nieuw te benoemen leden van de Directie krijgen een overeenkomst van opdracht voor de periode van hun benoeming.	
2.2.2	Een commissaris wordt benoemd voor een periode van vier jaar en kan daarna éénmalig voor een periode van vier jaar worden herbenoemd. De commissaris kan nadien wederom worden herbenoemd voor een benoemingstermijn van twee jaar die daarna met maximaal twee jaar kan worden verlengd. Herbenoeming na een periode van acht jaar wordt gemotiveerd in het verslag van de raad van commissarissen. Bij benoeming of herbenoeming wordt de profielschets, bedoeld in best practice bepaling 2.1.1, in acht genomen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De in het reglement van de RvC opgenomen benoemingstermijnen van de leden van de RvC zijn onder verwijzing naar de statuten van de Volksholding B.V. ook gekoppeld aan de jaarlijkse algemene vergadering. Dit betekent dat deze benoemingstermijnen in theorie mogelijk langer kunnen zijn dan in de Code is aangegeven.	Artikel 23 Statuten de Volksbank N.V. Artikel 3.4 Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 3 Reglement RvC de Volksbank N.V. Rooster van aftreden zie de link https://www.devolksbank.nl/corporate-governance/raad-van-commissarissen/rooster-van-aftreden.html
2.2.3	Een commissaris of bestuurder treedt tussentijds af bij onvoldoende functioneren, structurele onverenigbaarheid van belangen of wanneer dit anderszins naar het oordeel van de raad van commissarissen is geboden. Bij tussentijds aftreden van een bestuurder of commissaris brengt de vennootschap een persbericht uit waarin de reden voor vertrek wordt genoemd.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 3 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.2.4	De raad van commissarissen draagt zorg voor dat de vennootschap over een gedegen plan beschikt voor	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 3.4 en 6.8 Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 4.1 (iv) Reglement MOCO Profielchets RvC, zie de link https://www.devolksbank.nl/corporate-governance/raad-

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>de opvolging van bestuurders en commissarissen, dat is gericht op het in balans houden van de benodigde deskundigheid, ervaring en diversiteit. Bij het opstellen van het plan wordt de profielschets van de raad van commissarissen, bedoeld in best practice bepaling 2.1.1, in acht genomen. Tevens stelt de raad van commissarissen een rooster van aftreden vast om zoveel mogelijk te voorkomen dat commissarissen tegelijk aftreden. Het rooster van aftreden wordt op de website van de vennootschap geplaatst.</p>		<p>van-commissarissen/profielschets-omvang-en-samenstelling-rvc.html Diversiteitsbeleid (in Q1 2018) Rooster van aftreden zie de link https://www.devvolksbank.nl/corporate-governance/raad-van-commissarissen/rooster-van-aftreden.html</p>
2.2.5	<p>De selectie- en benoemingscommissie bereidt de besluitvorming van de raad van commissarissen voor en brengt verslag uit aan de raad van commissarissen van haar beraadslagingen en bevindingen. De selectie- en benoemingscommissie richt zich in ieder geval op:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. het opstellen van selectiecriteria en benoemingsprocedures inzake bestuurders en commissarissen; ii. de periodieke beoordeling van de omvang en samenstelling van het bestuur en de raad van commissarissen en het doen van een voorstel voor een profielschets van de raad van commissarissen; iii. de periodieke beoordeling van het functioneren van individuele bestuurders en commissarissen en de rapportage hierover aan de raad van commissarissen; iv. het opstellen van een plan voor de opvolging van bestuurders en commissarissen; 	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De documenten die zien op i t/m vi worden periodiek en/of indien van toepassing geagendeerd voor de vergaderingen van (de commissies van) de RvC.</p>	<p>Artikel 4.1 Reglement MOCo de Volksbank N.V. Diversiteitsbeleid (in Q1 2018) Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devvolksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	v. het doen van voorstellen voor (her)benoemingen; en vi. het toezicht op het beleid van het bestuur inzake selectiecriteria en benoemingsprocedures voor het hoger management.		
2.2.6	De raad van commissarissen evalueert ten minste eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van het bestuur zijn eigen functioneren, het functioneren van de afzonderlijke commissies van de raad en dat van de individuele commissarissen, en bespreekt de conclusies die aan de evaluatie worden verbonden. Hierbij wordt aandacht besteed aan: i. inhoudelijke aspecten, de onderlinge interactie en de interactie met het bestuur; ii. zaken die zich in de praktijk hebben voorgedaan waaruit lessen kunnen worden getrokken; en iii. het gewenste profiel, de samenstelling, competenties en deskundigheid van de raad van commissarissen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De (zelf)evaluatie van de RvC wordt jaarlijks geagendeerd voor een RvC vergadering.	Artikel 6.10 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.2.7	De raad van commissarissen evalueert ten minste eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van het bestuur zowel het functioneren van het bestuur als collectief als dat van de individuele bestuurders en bespreekt de conclusies die aan de evaluatie worden verbonden, zulks mede in het licht van opvolging van bestuurders. Ook het bestuur evalueert ten minste eenmaal per jaar zijn eigen functioneren als collectief en dat van de individuele bestuurders.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De evaluatie van de Directie wordt jaarlijks geagendeerd voor een RvC vergadering.	Artikel 6.11 Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 2.1.3 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.

Best practice		Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.2.8	Het verslag van de raad van commissarissen vermeldt: i. op welke wijze de evaluatie van de raad van commissarissen, de afzonderlijke commissies en de individuele commissarissen heeft plaatsgevonden; ii. op welke wijze de evaluatie van het bestuur en de individuele bestuurders heeft plaatsgevonden; en iii. wat is of wordt gedaan met de conclusies van de evaluaties.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devolksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html Artikel 6.10 en 6.11 Reglement RvC de Volksbank N.V.

Principe 2.3

Inrichting raad van commissarissen en verslag

De raad van commissarissen draagt zorg dat hij effectief functioneert. De raad van commissarissen stelt commissies in om de besluitvorming van de raad voor te bereiden. Het voorgaande doet geen afbreuk aan de verantwoordelijkheid van de raad van commissarissen als orgaan en van de individuele leden van de raad van commissarissen voor het inwinnen van informatie en het vormen van een onafhankelijk oordeel.

Best practice		Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.3.1	De taakverdeling binnen de raad van commissarissen, alsmede de werkwijze van de raad worden neergelegd in een reglement. De raad van commissarissen neemt in het reglement een passage op over zijn omgang met het bestuur, de algemene vergadering, indien aanwezig, het medezeggenschapsorgaan en, indien ingesteld, het executive committee. Het reglement wordt op de website van de vennootschap geplaatst.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 23.8 Statuten de Volksbank N.V. Artikel 6 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.3.2	Indien de raad van commissarissen uit meer dan vier leden bestaat, stelt hij uit zijn midden een auditcommissie, een remuneratiecommissie en een selectie- en benoemingscommissie in. Onverlet de collegiale	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De RvC heeft een Risico Commissie, een Audit Commissie en een Remuneratie en Nominatie Commissie ingesteld.	Reglement AC de Volksbank N.V. Reglement RC de Volksbank N.V. Reglement MOC de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>verantwoordelijkheid van de raad, is het de taak van deze commissies om de besluitvorming van de raad van commissarissen voor te bereiden. Indien de raad van commissarissen besluit om geen audit-, remuneratie- of een selectie- en benoemingscommissie in te stellen, dan gelden de best practice bepalingen die betrekking hebben op deze commissie(s) voor de gehele raad van commissarissen.</p>		
2.3.3	<p>De raad van commissarissen stelt voor de audit-, remuneratie en selectie- en benoemingscommissie een reglement op. Het reglement geeft aan wat de rol en verantwoordelijkheid van de desbetreffende commissie zijn, haar samenstelling is en op welke wijze zij haar taak uitoefent. De reglementen worden op de website van de vennootschap geplaatst.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Elk van de drie commissies heeft een eigen reglement en alle reglementen zijn op onze website geplaatst.</p>	<p>Artikel 2.1 Reglement AC de Volksbank N.V. Artikel 2.1 Reglement RC de Volksbank N.V. Artikel 2.1 Reglement MOCo de Volksbank N.V.</p>
2.3.4	<p>Het voorzitterschap van de audit- of remuneratiecommissie wordt niet vervuld door de voorzitter van de raad van commissarissen, noch door een voormalig bestuurder van de vennootschap. Meer dan de helft van de leden van de commissies is onafhankelijk in de zin van best practice bepaling 2.1.8.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe.</p>	<p>Artikel 3.1 Reglement MOCo de Volksbank N.V. Artikel 3.1 Reglement AC de Volksbank N.V.</p>
2.3.5	<p>De raad van commissarissen ontvangt van elk van de commissies een verslag van de beraadslagingen en bevindingen. In het verslag van de raad van commissarissen doet de raad verslag van de uitvoering van de taakopdracht van de commissies in het boekjaar. Daarin wordt vermeld de samenstelling van de commissies,</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Alle commissarissen hebben toegang tot de verslagen van de commissies.</p>	<p>Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devolsbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html Artikel 5.2 Reglement RC de Volksbank N.V. Artikel 5.2 Reglement MOCo de Volksbank N.V. Artikel 5.2 Reglement AC de Volksbank N.V.</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>het aantal vergaderingen van de commissies en de belangrijkste onderwerpen die in de vergaderingen aan de orde zijn gekomen.</p>		
2.3.6	<p>De voorzitter van de raad van commissarissen ziet er in ieder geval op toe dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. de contacten van de raad van commissarissen met het bestuur, indien aanwezig, het medezeggenschapsorgaan en de algemene vergadering naar behoren verlopen; ii. de raad van commissarissen een vicevoorzitter kiest; iii. voldoende tijd bestaat voor de beraadslaging en besluitvorming door de raad van commissarissen; iv. commissarissen tijdig alle informatie ontvangen die nodig is voor de goede uitoefening van hun taak; v. de raad en zijn commissies naar behoren functioneren; vi. individuele bestuurders en commissarissen ten minste jaarlijks worden beoordeeld op hun functioneren; vii. commissarissen en bestuurders hun introductieprogramma volgen; viii. commissarissen en bestuurders hun opleidings- of trainingsprogramma volgen; ix. het bestuur de activiteiten ten aanzien van cultuur uitvoert; x. de raad van commissarissen signalen uit de met de vennootschap verbonden onderneming opvangt en zorgt dat (vermoedens van) materiële misstanden en onregelmatigheden onverwijld aan de raad van commissarissen worden gerapporteerd; 	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Er vindt jaarlijks periodiek overleg plaats tussen de RvC, medezeggenschap en de aandeelhouder. Vrijwel iedere vergadering van de RvC (waarvoor de Directie een standing invitation heeft) kent een gedeelte waarin buiten aanwezigheid van de Directie wordt vergaderd. Er vindt een jaarlijkse evaluatie plaats van de leden van de (commissies van de) RvC. Ieder lid van de Directie en de RvC volgt een PE-programma. Ieder nieuw lid van de Directie en de RvC volgt een introductieprogramma. Jan van Rutte en Maurice Oostendorp hebben op regelmatige basis een periodiek overleg met elkaar.</p>	<p>Artikel (i) 4.1 (ii) 4.2 (iii) 3.3 (iv) 6.14 (v) 6.10 en 6.12 (vi) 6.10, (vii) 3.6, (viii) Artikel 10, (ix) 6.2, (x) 12.2, (xi) 9.1, (xii) 9.1, (xiii) 14.1 en nahef Reglement RvC de Volksbank N.V.</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	xi. de algemene vergadering ordelijk en efficiënt verloopt; xii. effectieve communicatie met aandeelhouders plaats kan vinden; en xiii. de raad van commissarissen tijdig en nauw betrokken wordt bij een fusie- of overnameproces. De voorzitter van de raad van commissarissen heeft regelmatig overleg met de voorzitter van het bestuur.		
2.3.7	De vice-voorzitter van de raad van commissarissen vervangt bij gelegenheid de voorzitter	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Sinds 22 november 2018 is een vice-voorzitter van de RvC benoemd. MOCO	Artikel 4.2 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.3.8	Een gedelegeerd commissaris is een commissaris met een bijzondere taak. De delegatie kan niet verder gaan dan de taken die de raad van commissarissen zelf heeft en omvat niet het besturen van de vennootschap. Zij strekt tot intensiever toezicht en advies en meer geregeld overleg met het bestuur. Het gedelegeerd commissariaat is slechts van tijdelijke aard. De delegatie kan niet de taak en bevoegdheid van de raad van commissarissen wegnemen. De gedelegeerd commissaris blijft lid van de raad van commissarissen en doet regelmatig verslag van de uitvoering van zijn bijzondere taak aan de voltallige raad.	N.V.T.	Artikel 23.3 Statuten de Volksbank N.V.
2.3.9	De commissaris die tijdelijk voorziet in het bestuur bij belet en ontstentenis van bestuurders treedt uit de raad van commissarissen om de bestuurstaak op zich te nemen.	N.V.T.	Artikel 19.4 Statuten de Volksbank N.V.
2.3.10	De raad van commissarissen wordt ondersteund door de secretaris van de vennootschap.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De huidige secretaris van de vennootschap ondersteunt zowel de	Artikel 7.2 Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 2.5.2 en 2.5.3 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>De secretaris:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. ziet erop toe dat de juiste procedures worden gevolgd en dat wordt gehandeld in overeenstemming met de wettelijke en statutaire verplichtingen; ii. faciliteert de informatievoorziening van het bestuur en de raad van commissarissen; en iii. ondersteunt de voorzitter van de raad van commissarissen in de organisatie van de raad, waaronder de informatievoorziening, agendering van vergaderingen, evaluaties en opleidingsprogramma's. <p>De secretaris wordt, al dan niet op initiatief van de raad van commissarissen, benoemd en ontslagen door het bestuur, na verkregen goedkeuring door de raad van commissarissen.</p> <p>Indien de secretaris ook werkzaamheden verricht voor het bestuur en signaleert dat de belangen van het bestuur en de raad van commissarissen uiteenlopen, waardoor onduidelijk is welke belangen de secretaris dient te behartigen, meldt hij dit bij de voorzitter van de raad van commissarissen.</p>	<p>Directie als de RvC bij de diverse (corporate governance gerelateerde) processen.</p>	
2.3.11	<p>Een verslag van de raad van commissarissen maakt deel uit van de jaarstukken van de vennootschap. In dit verslag legt de raad van commissarissen verantwoording af over het uitgeoefende toezicht in het afgelopen boekjaar, waarbij in ieder geval verslag wordt gedaan over de onderwerpen, bedoeld in de best practice bepalingen</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe.</p>	<p>Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	1.1.3, 2.1.2, 2.1.10, 2.2.8, 2.3.5 en 2.4.4, en indien van toepassing over de onderwerpen, bedoeld in best practice bepalingen 1.3.6 en 2.2.2.		

Principe 2.4

Besluitvorming en functioneren

Het bestuur en de raad van commissarissen dragen zorg voor een evenwichtige en effectieve besluitvorming waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van stakeholders. Door het bestuur wordt een goede en tijdige informatievoorziening opgezet. Het bestuur en de raad van commissarissen houden hun kennis en vaardigheden op peil en besteden voldoende tijd aan hun taken en verantwoordelijkheden. Zij zorgen ervoor dat zij bij de uitoefening van hun taken over informatie beschikken die nodig is voor een goede besluitvorming.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.4.1	Het bestuur en de raad van commissarissen zijn elk verantwoordelijk voor het stimuleren van openheid en aanspreekbaarheid binnen het orgaan waar zij deel van uitmaken en de organen onderling.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 6.2 Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 2.3.2 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.
2.4.2	Bestuurders en commissarissen melden nevenfuncties vooraf aan de raad van commissarissen en minimaal jaarlijks worden de nevenfuncties in de vergadering van de raad van commissarissen besproken. De aanvaarding van een commissariaat door een bestuurder behoeft de goedkeuring van de raad van commissarissen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Aanvaarding van nevenfuncties wordt voorafgaand besproken met de voorzitter van de RvC.	Artikel 2.1.3 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 3.3 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.4.3	De voorzitter van de raad van commissarissen is namens de raad het voornaamste aanspreekpunt voor het bestuur, commissarissen en voor aandeelhouders over het functioneren van bestuurders en commissarissen. De vicevoorzitter fungeert als aanspreekpunt voor individuele	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 4.2 Reglement RvC de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	commissarissen en bestuurders over het functioneren van de voorzitter.		
2.4.4	Commissarissen worden geacht aanwezig te zijn bij vergaderingen van de raad van commissarissen en bij vergaderingen van commissies waarvan zij deel uitmaken. Indien commissarissen frequent afwezig zijn bij deze vergaderingen, worden zij daarop aangesproken. Het verslag van de raad van commissarissen vermeldt het aanwezigheidspercentage van elke commissaris bij de vergaderingen van de raad van commissarissen en van de commissies.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Tweede gedeelte (deels): Artikel 8.4 Reglement RvC de Volksbank N.V. Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devolsbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html
2.4.5	Alle commissarissen volgen een op de functie toegesneden introductieprogramma. Het introductieprogramma besteedt in ieder geval aandacht aan algemene financiële, sociale en juridische zaken, de financiële verslaggeving door de vennootschap, de specifieke aspecten die eigen zijn aan de desbetreffende vennootschap en haar ondernemingsactiviteiten, de cultuur en - indien aanwezig - de relatie met het medezeggenschapsorgaan en de verantwoordelijkheden van een commissaris.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 3.6 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.4.6	Het bestuur en de raad van commissarissen beoordelen ieder jaarlijks voor hun eigen orgaan op welke onderdelen commissarissen en bestuurders gedurende hun benoemingsperiode behoefte hebben aan training of opleiding.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 6.10 en Artikel 6.11 Reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 2.1.3 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.
2.4.7	Het bestuur draagt zorg voor het instellen en handhaven van interne procedures die	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 2.3.3 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	ervoor zorgen dat alle relevante informatie tijdig bij het bestuur en bij de raad van commissarissen bekend is. De raad van commissarissen houdt toezicht op de instelling en uitvoering van deze procedures.		Artikel 2.7.1 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 2.7.2 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.
2.4.8	De raad van commissarissen en iedere commissaris afzonderlijk heeft een eigen verantwoordelijkheid om van het bestuur, de interne audit functie, de externe accountant en – indien aanwezig – het medezeggenschapsorgaan de informatie in te winnen die de raad van commissarissen nodig heeft om zijn taak als toezichthoudend orgaan goed te kunnen uitoefenen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 6.14 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.4.9	Indien de raad van commissarissen dit geboden acht, kan hij informatie inwinnen van functionarissen en externe adviseurs van de vennootschap. De vennootschap stelt hiertoe de benodigde middelen ter beschikking. De raad van commissarissen kan verlangen dat bepaalde functionarissen en externe adviseurs bij zijn vergaderingen aanwezig zijn.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 24.6 Statuten de Volksbank N.V. Artikel 6.14 Reglement RvC de Volksbank N.V.

Principe 2.5

Cultuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het vormgeven van een cultuur die is gericht op lange termijn waardecreatie van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. De raad van commissarissen houdt toezicht op de activiteiten van het bestuur ter zake.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.5.1	Het bestuur stelt voor de vennootschap en de met haar verbonden onderneming waarden vast die bijdragen	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De missie van de Volksbank om te bankieren met de menselijke maat sluit hier op aan.	Artikel 2.3.2 en 2.7.1 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 6.2 Reglement RvC de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>aan een cultuur gericht op lange termijn waardecreatie en bespreekt deze met de raad van commissarissen.</p> <p>Het bestuur is verantwoordelijk voor de inbedding en het onderhouden van de waarden in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Daarbij wordt onder meer aandacht besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. de strategie en het bedrijfsmodel; ii. de omgeving waarin de onderneming opereert; en iii. de bestaande cultuur binnen de onderneming en of het gewenst is daar wijzigingen in aan te brengen. <p>Het bestuur stimuleert gedrag dat aansluit bij de waarden en draagt deze waarden uit door het tonen van voorbeeldgedrag.</p> 		
2.5.2	<p>Het bestuur stelt een gedragscode op en ziet toe op de werking en de naleving ervan door zichzelf en de werknemers van de vennootschap. Het bestuur informeert de raad van commissarissen over de bevindingen en observaties ten aanzien van de werking en de naleving. De gedragscode wordt op de website van de vennootschap geplaatst.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe.</p>	<p>Interne gedragscode Gezond Verstand Gezond Geweten, zie de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/compliance.html</p> <p>Artikel 2.12.4 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.</p> <p>Artikel 12.4 Reglement RvC de Volksbank N.V.</p>
2.5.3	<p>Indien de vennootschap een medezeggenschapsorgaan heeft ingesteld, wordt in het overleg tussen het bestuur, de raad van commissarissen en het medezeggenschapsorgaan ook gesproken over gedrag en cultuur in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. In de overleggen tussen de Directie, de RvC en de ondernemingsraad wordt ook gesproken over gedrag en cultuur binnen de Volksbank. Dit is een standaard agenda item.</p>	<p>Rolling agenda OR</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.5.4	In het bestuursverslag geeft het bestuur een toelichting op: i. de waarden en de wijze waarop deze worden ingebed in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming; en ii. de werking en naleving van de gedragscode.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html

Principe 2.6

Misstanden en onregelmatigheden

Het bestuur en de raad van commissarissen zijn alert op signalen van (vermoedens van) misstanden en onregelmatigheden. Het bestuur stelt een procedure in zodat meldingen van (vermoedens van) misstanden en onregelmatigheden kunnen worden gedaan en geeft adequate opvolging aan deze meldingen. De raad van commissarissen houdt toezicht op het bestuur ter zake.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.6.1	Het bestuur stelt een regeling op voor het melden van (vermoedens van) misstanden en onregelmatigheden binnen de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. De regeling wordt op de website van de vennootschap geplaatst. Het bestuur draagt zorg dat werknemers zonder gevaar voor hun rechtspositie de mogelijkheid hebben een melding te doen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De Volksbank heeft een klokkenluidersregeling die zowel via onze website als via intranet beschikbaar is (voor alle medewerkers). Door middel van (interne) nieuwsberichten en periodieke trainingen wordt aandacht voor deze regeling gevraagd. De klokkenluidersregeling wordt jaarlijks geagendeerd voor een vergadering van de AC.	Intranet de Volksbank N.V. Klokkenluidersregeling de Volksbank N.V. zie de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/compliance.html
2.6.2	De voorzitter van de raad van commissarissen wordt door het bestuur onverwijld geïnformeerd over signalen van (vermoedens van) materiële misstanden en onregelmatigheden binnen de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Wanneer (het vermoeden van) een misstand of onregelmatigheid het functioneren van een bestuurder	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. In de klokkenluidersregeling van de Volksbank N.V. is het proces opgenomen voor het melden van een (vermoeden van) een misstand of onregelmatigheid betreffende het functioneren van een bestuurder.	Artikel 2.12.2 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Klokkenluidersregeling de Volksbank N.V. zie de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/compliance.html

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	betreft, kan een werknemer dit rechtstreeks aan de voorzitter van de raad van commissarissen melden.		
2.6.3	De externe accountant informeert de voorzitter van de auditcommissie onverwijld wanneer hij bij de uitvoering van zijn opdracht een misstand of onregelmatigheid constateert of vermoedt. Wanneer (het vermoeden van) een misstand of onregelmatigheid het functioneren van een bestuurder betreft, meldt de externe accountant dit aan voorzitter van de raad van commissarissen.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De externe accountant heeft ruim voldoende bilaterale gesprekken met de leden van de Directie en key posities binnen Finance en Risk om eventuele misstanden of onregelmatigheden tijdig aan de kaak te stellen. Het contact in deze gesprekken is open en transparant. Aandachtspunten vanuit de externe accountant zijn opgenomen in hun status updates, rapporten en de gezamenlijke management letter met de Volksbank, die (periodiek) worden geagendeerd voor vergaderingen van de AC en de RvC. De externe accountant maakt voor de Directie en de AC een status update voor vrijwel iedere vergadering van de AC. Eventuele issues kunnen hierin worden opgenomen. De externe accountant woont iedere AC vergadering bij.	Artikel 6.4 reglement AC de Volksbank N.V. Artikel 6.5 reglement RvC de Volksbank N.V.
2.6.4	De raad van commissarissen houdt toezicht op de werking van de meldingsprocedure van (vermoedens van) misstanden en onregelmatigheden, op passend en onafhankelijk onderzoek naar signalen van misstanden en onregelmatigheden en, indien een misstand of onregelmatigheid is geconstateerd, een adequate opvolging van eventuele aanbevelingen tot herstelacties. Om de onafhankelijkheid van onderzoek te borgen heeft de raad van commissarissen in gevallen waarin het bestuur zelf betrokken is, de	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 12.2 Reglement RvC de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	mogelijkheid om zelf een onderzoek te initiëren naar signalen van misstanden en onregelmatigheden en dit onderzoek aan te sturen.		

Principe 2.7

Voorkomen belangenverstrengeling

Elke vorm van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en haar bestuurders of commissarissen wordt vermeden. Om te vermijden dat belangenverstrengeling plaats vindt, worden adequate maatregelen getroffen. De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor de besluitvorming over de omgang met belangenverstrengeling bij bestuurders, commissarissen en grootaandeelhouders in relatie tot de vennootschap.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.7.1	Bestuurders en commissarissen zijn alert op belangenverstrengeling en zullen in ieder geval: i. niet in concurrentie met de vennootschap treden; ii. geen (substantiële) schenkingen van de vennootschap voor zichzelf, voor hun echtgenoot, geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad vorderen of aannemen; iii. ten laste van de vennootschap geen ongerechtvaardigde voordelen verschaffen aan derden; iv. geen zakelijke kansen die aan de vennootschap toekomen benutten voor zichzelf of voor hun echtgenoot, geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind of bloed- of aanverwant tot in de tweede graad.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 2.11 en 2.12.4 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 11 en Artikel 12.4 Reglement RvC de Volksbank N.V.
2.7.2	Het reglement van de raad van commissarissen bevat regels voor de wijze waarop omgegaan dient te	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 11 reglement RvC de Volksbank N.V. Artikel 2.11.2 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>worden met belangenverstremgeling, waaronder tegenstijdig belang, van bestuurders en commissarissen in relatie tot de vennootschap. Het reglement beschrijft voor welke transacties goedkeuring van de raad van commissarissen is vereist. Tevens stelt de vennootschap regels op voor het bezit van en transacties in effecten door bestuurders en commissarissen anders dan die uitgegeven door de vennootschap.</p>		<p>Gedragsregels Directie en de RvC , zie de link https://www.devolksbank.nl/corporate-governance/compliance.html</p>
2.7.3	<p>Een tegenstrijdig belang kan bestaan wanneer de vennootschap voornemens is een transactie aan te gaan met een rechtspersoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. waarin een bestuurder of commissaris persoonlijk een materieel financieel belang houdt; of ii. waarvan een bestuurder of commissaris een familierechtelijke verhouding heeft met een bestuurder of commissaris van de vennootschap. <p>Een bestuurder meldt een potentieel tegenstrijdig belang bij een transactie die van materiële betekenis is voor de vennootschap en/of voor de desbetreffende bestuurder onverwijld aan de voorzitter van de raad van commissarissen en aan de overige leden van het bestuur. De bestuurder verschaft daarover alle relevante informatie, inclusief de voor de situatie relevante informatie inzake zijn echtgenoot, geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind en bloed- en aanverwanten tot in de tweede graad.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Sinds 22 november 2018 is een vice-voorzitter van de RvC benoemd. De voorzitter van de RvC meldt een potentieel tegenstrijdig belang onverwijld aan de vice-voorzitter.</p>	<p>Artikel 2.11.1 en 2.11.2 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 11.1 en 11.2 Reglement RvC de Volksbank N.V.</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>Een commissaris meldt een potentieel tegenstrijdig belang bij een transactie die van materiële betekenis is voor de vennootschap en/of voor de desbetreffende commissaris onverwijld aan de voorzitter van de raad van commissarissen en verschaft daarover alle relevante informatie, inclusief de voor de situatie relevante informatie inzake zijn echtgenoot, geregistreerde partner of een andere levensgezel, pleegkind en bloed- en aanverwanten tot in de tweede graad. Indien de voorzitter van de raad van commissarissen een potentieel tegenstrijdig belang heeft, meldt hij dit onverwijld aan de vicevoorzitter van de raad van commissarissen. De raad van commissarissen besluit buiten aanwezigheid van de betrokken bestuurder of commissaris of sprake is van een tegenstrijdig belang.</p>		
2.7.4	<p>Alle transacties waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurders of commissarissen spelen, worden tegen op de markt gebruikelijke condities overeengekomen. Besluiten tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurders of commissarissen spelen die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of voor de desbetreffende bestuurders of commissarissen behoeven goedkeuring van de raad van commissarissen. Dergelijke transacties worden gepubliceerd in het bestuursverslag, met vermelding van het tegenstrijdig belang</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Indien dergelijke transacties aanwezig zijn worden deze vermeld in het jaarverslag, tenzij dit strijdig is met bij of krachtens de wet gegeven regels, het in relatie tot een cliënt vertrouwelijke, koersgevoelige of het concurrentiegevoelige karakter van een transactie zich daartegen verzet, en/of de informatie zodanig concurrentiegevoelig is dat publicatie de concurrentiepositie van de Volksbank zou schaden. In het afgelopen jaar hebben dergelijke transacties niet plaatsgevonden.</p>	<p>Artikel 2.11.1 en 2.11.2 Reglement statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 11.1 en 11.2 Reglement RvC de Volksbank N.V.</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	en de verklaring dat best practice bepalingen 2.7.3 en 2.7.4 zijn nageleefd.		
2.7.5	Alle transacties tussen de vennootschap en natuurlijke of rechtspersonen die ten minste tien procent van de aandelen in de vennootschap houden, worden tegen op de markt gebruikelijke condities overeengekomen. Besluiten tot het aangaan van transacties met deze personen die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of voor deze personen behoeven goedkeuring van de raad van commissarissen. Dergelijke transacties worden gepubliceerd in het bestuursverslag, met de verklaring dat best practice bepaling 2.7.5 is nageleefd.	Dergelijke transacties tussen de Volksbank en haar aandeelhouder vinden niet plaats, daarom is deze best practice bepaling niet van toepassing. Mochten dergelijke transacties in de toekomst wel plaatsvinden, dan zal de Volksbank deze best practice bepaling naleven.	Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html
2.7.6	De vennootschap verstrekt aan haar bestuurders en commissarissen geen persoonlijke leningen, garanties en dergelijke, tenzij in de normale uitoefening van het bedrijf en tegen de daarvoor voor het gehele personeel geldende voorwaarden en na goedkeuring van de raad van commissarissen. Leningen worden niet kwijtgescholden.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Ieder jaar wordt een uitvraag gedaan en opgenomen in het jaarverslag.	Jaarverslagen 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations/jaarverslagen.html

Principe 2.8

Overnamesituaties

Bij een overnamebod op de (certificaten van) aandelen in de vennootschap, bij een onderhands bod op een bedrijfsonderdeel of een deelneming waarvan de waarde de in artikel 2:107a, lid 1, onderdeel c, BW bedoelde grens overschrijdt, en/of bij andere ingrijpende wijzigingen in de structuur van de vennootschap, zorgen zowel het bestuur als de raad van commissarissen voor een zorgvuldige weging van de betrokken belangen van de stakeholders en het voorkomen van belangenverstrengeling voor commissarissen of bestuurders. Het bestuur en de raad van commissarissen laten zich bij hun handelen leiden door het belang van de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
--	---------------	--------------------------------------	----------

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
2.8.1	Wanneer een overnamebod op de (certificaten van) aandelen in de vennootschap wordt voorbereid, bij een onderhands bod op een bedrijfsonderdeel of een deelneming waarvan de waarde de in artikel 2:107a, lid 1, onderdeel c, BW bedoelde grens overschrijdt, en/of bij een andere ingrijpende wijziging in de structuur van de vennootschap, draagt het bestuur zorg dat de raad van commissarissen tijdig en nauw wordt betrokken bij het overnameproces en/of de wijziging van de structuur.	N.v.t. omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	
2.8.2	Indien op de (certificaten van) aandelen in de vennootschap een overnamebod is aangekondigd of uitgebracht en het bestuur een verzoek van een derde concurrerende bieder ontvangt om inzage te verschaffen in de gegevens van de vennootschap, dan bespreekt het bestuur dit verzoek onverwijld met de raad van commissarissen.	N.v.t. omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	
2.8.3	Indien een onderhands bod op een bedrijfsonderdeel of een deelneming waarvan de waarde de in artikel 2:107a, lid 1, onderdeel c, BW bedoelde grens overschrijdt in de openbaarheid is gebracht, deelt het bestuur van de vennootschap zo spoedig mogelijk zijn standpunt over het bod, alsmede de motivering van dit standpunt, openbaar mede.	N.v.t. omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	

Hoofdstuk 3.
Beloningen
Principe 3.1

Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
Beloningsbeleid bestuur Het beloningsbeleid voor bestuurders is duidelijk en begrijpelijk, is gericht op lange termijn waardecreatie van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en houdt rekening met de interne beloningsverhoudingen binnen de onderneming. Het beloningsbeleid zet bestuurders niet aan tot gedrag in hun eigen belang noch tot het nemen van risico's die niet passen binnen de geformuleerde strategie en de vastgestelde risicobereidheid. De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het formuleren van het beloningsbeleid en de implementatie daarvan.		

Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document	
3.1.1	De remuneratiecommissie doet een duidelijk en begrijpelijk voorstel aan de raad van commissarissen betreffende het te voeren beloningsbeleid voor het bestuur. De raad van commissarissen legt het beleid ter vaststelling voor aan de algemene vergadering.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 4.2 Reglement MOC de Volksbank N.V. Art 6.9 Reglement RvC de Volksbank N.V. Beloningsbeleid de Volksbank N.V., zie de link https://www.devolsbank.nl/corporate-governance/beloningen-identified-staff.html
3.1.2	Bij het formuleren van het beloningsbeleid worden in ieder geval de volgende aspecten in overweging genomen: i. de doelstellingen voor de strategie ter uitvoering van lange termijn waardecreatie, zoals bedoeld in best practice bepaling 1.1.1; ii. vooraf uitgevoerde scenarioanalyses; iii. de beloningsverhoudingen binnen de vennootschap en de met haar verbonden onderneming; iv. de ontwikkeling van de beurskoers van de aandelen; v. een passende verhouding van het variabele deel van de beloning ten opzichte van het vaste deel. Het variabele deel van de beloning is gekoppeld aan vooraf vastgestelde en meetbare prestatiecriteria, die overwegend een lange termijn karakter hebben; vi. indien aandelen worden toegekend, de voorwaarden waaronder dit gebeurt.	De Volksbank past deze best practice bepaling, voorzover van toepassing, toe. De aandelen van de Volksbank N.V. zijn niet beursgenoteerd daarom zijn iv, vi en vii niet van toepassing. De leden van de Directie en de RvC kennen al langere tijd geen variabele beloning. Per 1 januari 2018 omvat ook de beloning van medewerkers van de Volksbank geen variabele onderdelen meer.	Artikel 6.9 Reglement RvC de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	Aandelen worden ten minste voor een periode van vijf jaar na toekenning aangehouden; en vii. indien opties worden toegekend, de voorwaarden waaronder dit gebeurt en de voorwaarden waaronder de opties vervolgens kunnen worden		
3.1.3	Indien het bestuur werkt met een executive committee, informeert het bestuur de raad van commissarissen over de beloning van de leden van het executive committee, niet zijnde statutair bestuurders. Het bestuur bespreekt deze beloning jaarlijks met de raad van commissarissen.	N.V.T., de Directie werkt niet met een executive committee.	

Principe 3.2

Vaststelling beloningen bestuur

De raad van commissarissen stelt de beloning van de individuele bestuurders vast, binnen de grenzen van het door de algemene vergadering vastgestelde beloningsbeleid. De remuneratiecommissie bereidt de besluitvorming van de raad van commissarissen voor over de vaststelling van beloningen. Een ontoereikende vervulling van taken wordt niet beloond.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
3.2.1	De remuneratiecommissie doet een voorstel aan de raad van commissarissen inzake de beloningen van individuele bestuurders. Het voorstel wordt in overeenstemming met het beloningsbeleid opgesteld en gaat in ieder geval in op de beloningsstructuur, de hoogte van de vaste en variabele beloningscomponenten, de gehanteerde prestatiecriteria, de uitgevoerde scenarioanalyses en de beloningsverhoudingen binnen de vennootschap en de met haar verbonden onderneming.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 4.2 Reglement MOCco de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
3.2.2	Bij het formuleren van het voorstel voor de beloningen van bestuurders neemt de remuneratiecommissie kennis van de visie van de individuele bestuurders met betrekking tot de hoogte en structuur van hun eigen beloning. De remuneratiecommissie vraagt de bestuurders hierbij aandacht te besteden aan de aspecten, bedoeld in best practice bepaling 3.1.2.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De rapportage inzake de jaarlijkse toetsing van het beloningsbeleid wordt jaarlijks geagendeerd voor vergaderingen van de MOCO en de RvC.	Artikel 4 Reglement MOCO de Volksbank N.V.
3.2.3	De vergoeding bij ontslag bedraagt maximaal eenmaal het jaarsalaris (het "vaste" deel van de beloning). Een ontslagvergoeding wordt niet uitgekeerd wanneer de overeenkomst voortijdig wordt beëindigd op initiatief van de bestuurder of wanneer de bestuurder ernstig verwijtbaar dan wel nalatig heeft gehandeld.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Daarnaast past de Volksbank voor een beheerst beloningsbeleid ook de regels vanuit de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) toe.	Remuneratierapport 2016, 2017 en 2018, zie hiervoor de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/beloningen-identified-staff.html

Principe 3.3 Beloning raad van commissarissen

De raad van commissarissen doet aan de algemene vergadering een duidelijk en begrijpelijk voorstel voor een passende eigen beloning. De beloning voor commissarissen stimuleert een adequate uitoefening van de functie en is niet afhankelijk van de resultaten van de vennootschap.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
3.3.1	De beloning van de commissarissen reflecteert de tijdsbesteding en de verantwoordelijkheden van de functie.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Remuneratierapport 2016, 2017 en 2018, zie hiervoor de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/beloningen-identified-staff.html
3.3.2	Aan een commissaris worden bij wijze van beloning geen aandelen en/of rechten op aandelen toegekend.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De commissarissen ontvangen een jaarlijkse beloning, een vergoeding per commissie en een onkostenvergoeding.	Remuneratierapport 2016, 2017 en 2018, zie hiervoor de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/beloningen-identified-staff.html
3.3.3	Het aandelenbezit van een commissaris in de vennootschap waarvan hij	N.V.T.	

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	commissaris is, is ter belegging op de lange termijn.		

Principe 3.4

Verantwoording uitvoering beloningsbeleid

In het remuneratierapport legt de raad van commissarissen op een inzichtelijke wijze verantwoording af over de uitvoering van het beloningsbeleid. Het rapport wordt geplaatst op de website van de vennootschap.

3.4.1	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	De remuneratiecommissie bereidt het remuneratierapport voor. In dit rapport wordt, naast hetgeen de wet vereist, op inzichtelijke wijze in ieder geval verslag gedaan: i. van de wijze waarop het beloningsbeleid in het afgelopen boekjaar in praktijk is gebracht; ii. van de wijze waarop de uitvoering van het beloningsbeleid bijdraagt aan lange termijn waardecreatie; iii. dat scenarioanalyses in overweging zijn genomen; iv. van de beloningsverhoudingen binnen de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en indien van toepassing de wijzigingen in deze verhoudingen ten opzichte van voorgaande boekjaar; v. indien een bestuurder een variabele beloning ontvangt, de wijze waarop deze beloning bijdraagt aan lange termijn waardecreatie, de vooraf vastgestelde en meetbare prestatiecriteria waarvan de variabele	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Het remuneratierapport wordt jaarlijks geagendeerd voor vergaderingen van de MOCo en de RvC.	Remuneratierapport 2016, 2017 en 2018, zie hiervoor de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/beloningen-identified-staff.html

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	beloning afhankelijk is gesteld en de relatie tussen de beloning en de prestatie; en vi. indien een (voormalig) bestuurder een ontslagvergoeding ontvangt, de reden voor deze vergoeding.		
3.4.2	De belangrijkste elementen van de overeenkomst van een bestuurder met de vennootschap worden na het sluiten daarvan op de website van de vennootschap geplaatst in een inzichtelijk overzicht, uiterlijk bij de oproeping voor de algemene vergadering waar de benoeming van de bestuurder wordt voorgesteld.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. Met dien verstande dat (separate) publicatie op de website alleen plaatsvindt bij afwijkingen van het vigerende beloningsbeleid.	Remuneratierapport 2016, 2017 en 2018, zie de link https://www.devолksbank.nl/corporate-governance/beloningen-identified-staff.html

Hoofdstuk 4.

Algemene Vergadering

Principe 4.1

De algemene vergadering

De algemene vergadering kan een zodanige invloed uitoefenen op het beleid van het bestuur en de raad van commissarissen van de vennootschap, dat zij een volwaardige rol speelt in het systeem van checks and balances binnen de vennootschap. Goede corporate governance veronderstelt een volwaardige deelname

van aandeelhouders aan de besluitvorming in de algemene vergadering.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
4.1.1	Het toezicht van de raad van commissarissen op het bestuur omvat mede het toezicht op de verhouding met aandeelhouders.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 6.1 (viii) Reglement RvC de Volksbank N.V.
4.1.2	De voorzitter van de algemene vergadering is verantwoordelijk voor een goede vergaderorde teneinde een zinvolle discussie in de vergadering te faciliteren.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 27.1 Statuten de Volksbank N.V.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
4.1.3	<p>Op de agenda van de algemene vergadering wordt vermeld, welke punten ter bespreking en welke punten ter stemming zijn. De volgende onderwerpen worden als aparte agendapunten behandeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. materiële wijzigingen in de statuten; ii. voorstellen omtrent de benoeming van bestuurders en commissarissen; iii. het reservering- en dividendbeleid van de vennootschap (de hoogte en bestemming van reservering, de hoogte van het dividend en de dividendvorm); iv. het voorstel tot uitkering van dividend; v. de goedkeuring van het door het bestuur gevoerde beleid (décharge van bestuurders); vi. de goedkeuring van het door de raad van commissarissen uitgeoefende toezicht (décharge van commissarissen); vii. elke substantiële verandering in de corporate governance structuur van de vennootschap en in de naleving van deze Code; en viii. de benoeming van de externe accountant. 	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	<p>Artikel 25.2.d/e/f Statuten de Volksbank N.V. Artikel 19.1 Statuten de Volksbank N.V.</p>
4.1.4	<p>Een voorstel tot goedkeuring of machtiging door de algemene vergadering wordt schriftelijk toegelicht. Het bestuur gaat in de toelichting in op alle feiten en omstandigheden die relevant zijn voor de te verlenen goedkeuring of machtiging. De toelichting bij de agenda wordt op de website van de vennootschap geplaatst.</p>	De Volksbank past deze best practice bepaling toe, met dien verstande dat de toelichting bij de agenda niet op de website van de Volksbank wordt geplaatst omdat de zeggenschap van de Volksbank bij één aandeelhouder ligt en niet beursgenoteerd is. Deze best practice bepaling passen wij voor dat deel dus niet toe, omdat het niet van	

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
		toepassing is op de huidige situatie van de Volksbank.	
4.1.5	Indien een aandeelhouder een onderwerp op de agenda heeft laten plaatsen, licht hij dit ter vergadering toe en beantwoordt hij zo nodig vragen hierover.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. De agenda wordt in onderling overleg met enig aandeelhouder NLF1 opgesteld.	
4.1.6	Een aandeelhouder oefent het agenderingsrecht slechts uit nadat hij daaromtrent in overleg is getreden met het bestuur. Wanneer één of meer aandeelhouders het voornemen hebben de agendering te verzoeken van een onderwerp dat kan leiden tot wijziging van de strategie van de vennootschap, bijvoorbeeld door het ontslag van één of meer bestuurders of commissarissen, wordt het bestuur in de gelegenheid gesteld een redelijke termijn in te roepen om hierop te reageren (de responstijd). De mogelijkheid van het inroepen van de responstijd geldt ook voor een voornemen als hiervoor bedoeld dat strekt tot rechterlijke machtiging voor het bijeenroepen van een algemene vergadering op grond van artikel 2:110 BW. De desbetreffende aandeelhouder respecteert de door het bestuur ingeroepen responstijd, bedoeld in best practice bepaling 4.1.7.	De Volksbank past, voor zover relevant, deze best practice bepaling toe.	
4.1.7	Indien het bestuur een responstijd inroept, is dit een redelijke periode die niet langer duurt dan 180 dagen, gerekend vanaf het moment waarop het bestuur door één of meer aandeelhouders op de hoogte wordt	De Volksbank past deze best practice bepaling toe. NLF1 is enig aandeelhouder van de Volksbank. In het geval NLF1 gebruik wenst te maken van het agendarecht, zal NLF1 eerst in overleg treden met het bestuur. De responstijd	

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	<p>gesteld van het voornemen tot agendering tot aan de dag van de algemene vergadering waarop het onderwerp zou moeten worden behandeld. Het bestuur gebruikt de responstijd voor nader beraad en constructief overleg, in ieder geval met de desbetreffende aandeelhouder(s), en verkent de alternatieven. Aan het einde van de responstijd doet het bestuur verslag van dit overleg en de verkenning aan de algemene vergadering. De raad van commissarissen ziet hierop toe. De responstijd wordt per algemene vergadering slechts eenmaal ingeroepen, geldt niet ten aanzien van een aangelegenheid waarvoor reeds eerder een responstijd is ingeroepen en geldt evenmin wanneer een aandeelhouder als gevolg van een geslaagd openbaar bod over ten minste driekwart van het geplaatst kapitaal beschikt.</p>	<p>waar rekening mee gehouden zal worden is in overeenstemming met de wettelijke periode van 60 dagen (art. 2:114a BW) en niet 180 dagen zoals de Code voorschrijft. NLFI vindt de periode van 60 voldoende binnen de bestaande verhoudingen.</p>	
4.1.8	<p>Bestuurders en commissarissen die worden voorgedragen voor benoeming zijn aanwezig tijdens de algemene vergadering waar over hun voordacht wordt gestemd.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe.</p>	
4.1.9	<p>De externe accountant kan over zijn verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening worden bevraagd door de algemene vergadering. De externe accountant woont daartoe deze vergadering bij en is bevoegd daarin het woord te voeren.</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe.</p>	<p>Artikel 32.2 Statuten de Volksbank N.V.</p>
4.1.10	<p>Het verslag van de algemene vergadering wordt uiterlijk drie maanden na afloop van de vergadering op verzoek ter beschikking gesteld aan de</p>	<p>De Volksbank past deze best practice bepaling toe.</p>	<p>Artikel 27.2 Statuten de Volksbank N.V.</p>

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	aandeelhouders, waarna aandeelhouders gedurende de daaropvolgende drie maanden de gelegenheid hebben op het verslag te reageren. Het verslag wordt vervolgens vastgesteld op de wijze die in de statuten is bepaald.		

Principe 4.2

Informatieverschaffing en voorlichting

Het bestuur en de raad van commissarissen dragen zorg voor een adequate informatieverschaffing en voorlichting aan de algemene vergadering.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
4.2.1	Indien het bestuur en de raad van commissarissen met een beroep op een zwaarwichtig belang der vennootschap de algemene vergadering niet alle verlangde informatie verstrekken, wordt dit beroep gemotiveerd toegelicht.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 2.8.2 Reglement Statutaire directie de Volksbank N.V. Artikel 9.1 Reglement Raad van Commissarissen de Volksbank N.V.
4.2.2	De vennootschap formuleert een beleid op hoofdlijnen inzake bilaterale contacten met aandeelhouders en plaatst dit beleid op haar website.	Deze best practice bepaling is niet van toepassing, omdat alle aandelen van de Volksbank N.V. door NLF1 gehouden worden.	
4.2.3	Analistenbijeenkomsten, analistenpresentaties, presentaties aan (institutionele) beleggers en persconferenties worden vooraf via de website van de vennootschap en persberichten aangekondigd. Analistenbijeenkomsten en presentaties aan beleggers vinden niet plaats kort voor de publicatie van de reguliere financiële informatie. Alle aandeelhouders kunnen deze bijeenkomsten en presentaties gelijktijdig volgen door middel van webcasting, telefoon, of anderszins. De	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Zie de link https://www.devolksbank.nl/investor-relations.html

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	presentaties worden na afloop van de bijeenkomsten op de website van de vennootschap geplaatst.		
4.2.4	De vennootschap plaatst en actualiseert de voor aandeelhouders relevante informatie die zij krachtens het op haar van toepassing zijnde vennootschapsrecht en effectenrecht dient te publiceren of deponeren op een afzonderlijk gedeelte van de website van de vennootschap.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Zie de link https://www.devолksbank.nl/investor-relations.html
4.2.5	De contacten tussen het bestuur enerzijds en de pers en financieel analisten anderzijds worden zorgvuldig en met inachtneming van de toepasselijke wet- en regelgeving behandeld en gestructureerd. De vennootschap verricht geen handelingen die de onafhankelijkheid van analisten ten opzichte van de vennootschap en vice versa aantasten.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	
4.2.6	Het bestuur geeft in het bestuursverslag een overzicht van alle uitstaande of potentieel inzetbare beschermingsmaatregelen tegen een overname van zeggenschap over de vennootschap en geeft daarbij aan onder welke omstandigheden en door wie deze beschermingsmaatregelen naar verwachting kunnen worden ingezet.	N.v.t., omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	

Principe 4.3

Uitbrengen van stemmen

Deelname van zoveel mogelijk aandeelhouders aan de besluitvorming in de algemene vergadering is in het belang van de checks and balances van de vennootschap. De vennootschap stelt, voor zover het in haar mogelijkheid ligt, aandeelhouders in de gelegenheid op afstand te stemmen en met alle (andere) aandeelhouders te communiceren.

Best practice Best practice		Implementatie door de Volksbank N.V. Implementatie door de Volksbank N.V.	Document Document
4.3.1	Een aandeelhouder stemt naar eigen inzicht. Van een aandeelhouder die gebruik maakt van stemadviezen van derden wordt verwacht dat hij zich een eigen oordeel vormt over het stembeleid of de door deze adviseur verstrekte stemadviezen.	N.v.t. omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	
4.3.2	De vennootschap biedt aandeelhouders en andere stemgerechtigden de mogelijkheid om voorafgaand aan de algemene vergadering stemvolmachten respectievelijk steminstructies aan een onafhankelijke derde te verstrekken.	De Volksbank past deze best practice bepaling toe.	Artikel 28.4 Statuten de Volksbank N.V.
4.3.3	De algemene vergadering van een niet-structuurvennootschap kan een besluit tot het ontnemen van het bindende karakter aan een voordracht tot benoeming van een bestuurder of commissaris en/of een besluit tot ontslag van een bestuurder of commissaris nemen bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Aan deze meerderheid kan de eis worden gesteld dat zij een bepaald gedeelte van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigt, welk deel niet hoger dan een derde wordt gesteld. Indien dit gedeelte ter vergadering niet is vertegenwoordigd, maar een volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen het besluit tot het ontnemen van het bindende karakter aan de voordracht of tot het ontslag steunt, dan kan in een nieuwe vergadering die wordt bijeengeroepen het besluit bij volstreekte meerderheid van stemmen worden genomen, onafhankelijk van het op deze	N.v.t. omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	vergadering vertegenwoordigd gedeelte van het kapitaal.		
4.3.4	Het stemrecht op financieringspreferente aandelen wordt gebaseerd op de reële waarde van de kapitaalbreng.	N.v.t. omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	
4.3.5	Institutionele beleggers (pensioenfondsen, verzekeraars, beleggingsinstellingen, vermogensbeheerders) plaatsen jaarlijks in ieder geval op hun website hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij houden in beursvennootschappen.	N.v.t. omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	
4.3.6	Institutionele beleggers plaatsen jaarlijks op hun website en/of in hun bestuursverslag een verslag van de uitvoering van hun beleid voor het uitoefenen van het stemrecht in het desbetreffende boekjaar. Daarnaast brengen zij ten minste eenmaal per kwartaal op hun website verslag uit of en hoe zij als aandeelhouders hebben gestemd op algemene vergaderingen. Dit verslag wordt op de website van de institutionele belegger geplaatst.	N.v.t. omdat de aandelen van de Volksbank N.V. niet beursgenoteerd zijn.	

Principe 4.4

Certificering van aandelen

Certificering van aandelen kan een middel zijn om te voorkomen dat door absenteïsme ter algemene vergadering een (toevallige) meerderheid van aandeelhouders de besluitvorming naar haar hand zet. Certificering van aandelen wordt niet gebruikt als beschermingsmaatregel. Het bestuur van het administratiekantoor verleent aan certificaathouders die daarom vragen onder alle omstandigheden en onbepaald stemvolmachten. De aldus gevolmachtigde certificaathouders kunnen het stemrecht naar eigen inzicht uitoefenen. Het bestuur van het administratiekantoor geniet het vertrouwen van de certificaathouders. Certificaathouders hebben de mogelijkheid om kandidaten voor het bestuur van het administratiekantoor aan te bevelen. De vennootschap verstrekt aan het administratiekantoor geen informatie die niet openbaar is gemaakt.

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
--	---------------	--------------------------------------	----------

Best practice		Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
4.4.1	Het bestuur van het administratiekantoor geniet het vertrouwen van certificaathouders en opereert onafhankelijk van de vennootschap die de certificaten heeft uitgegeven. De administratievoorwaarden bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden certificaathouders het administratiekantoor kunnen verzoeken een vergadering van certificaathouders bijeen te roepen.	Deze best practice bepaling is niet van toepassing op de Volksbank omdat er geen certificaten zijn uitgegeven.	
4.4.2	De bestuurders van het administratiekantoor worden benoemd door het bestuur van het administratiekantoor, na aankondiging van de vacature op de website van het administratiekantoor. De vergadering van certificaathouders kan aan het bestuur van het administratiekantoor personen voor benoeming tot bestuurder aanbevelen. In het bestuur van het administratiekantoor nemen geen (voormalig) bestuurders, (voormalig) commissarissen, werknemers of vaste adviseurs van de vennootschap zitting.	Deze best practice bepaling is niet van toepassing op de Volksbank omdat er geen certificaten zijn uitgegeven.	
4.4.3	Een bestuurder kan tweemaal voor een periode van vier jaar zitting hebben in het bestuur van het administratiekantoor en nadien tweemaal voor een periode van twee jaar. Herbenoeming na een periode van acht jaar wordt gemotiveerd in het verslag van het bestuur van het administratiekantoor.	Deze best practice bepaling is niet van toepassing op de Volksbank omdat er geen certificaten zijn uitgegeven.	
4.4.4	Het bestuur van het administratiekantoor is aanwezig op de algemene vergadering en geeft daarin, desgewenst, een verklaring over zijn voorgenomen stemgedrag.	Deze best practice bepaling is niet van toepassing op de Volksbank omdat er geen certificaten zijn uitgegeven.	

Best practice		Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
4.4.5	Bij de uitoefening van zijn stemrechten richt het administratiekantoor zich primair naar het belang van de certificaathouders en houdt het rekening met het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming.	Deze best practice bepaling is niet van toepassing op de Volksbank omdat er geen certificaten zijn uitgegeven.	
4.4.6	Het administratiekantoor doet periodiek, doch ten minste eenmaal per jaar, verslag van zijn activiteiten. Het verslag wordt op de website van de vennootschap geplaatst.	Deze best practice bepaling is niet van toepassing op de Volksbank omdat er geen certificaten zijn uitgegeven.	
4.4.7	In het onder best practice bepaling 4.4.6 bedoelde verslag wordt ten minste aandacht besteed aan: i. het aantal gecertificeerde aandelen, alsmede een toelichting op wijzigingen daarin; ii. de in het boekjaar verrichte werkzaamheden; iii. het stemgedrag in de gedurende het boekjaar gehouden algemene vergaderingen; iv. het door het administratiekantoor vertegenwoordigde percentage van de uitgebrachte stemmen tijdens de onder iii. bedoelde vergaderingen; v. de beloning van de bestuursleden van het administratiekantoor; vi. het aantal gehouden vergaderingen van het bestuur alsmede de belangrijkste onderwerpen die daarbij aan de orde zijn geweest; vii. de kosten van de activiteiten van het administratiekantoor; viii. de eventueel door het administratiekantoor ingewonnen externe adviezen; ix. de (neven)functies van de bestuurders;	Deze best practice bepaling is niet van toepassing op de Volksbank omdat er geen certificaten zijn uitgegeven.	

	Best practice	Implementatie door de Volksbank N.V.	Document
	en x. de contactgegevens van het administratiekantoor.		
4.4.8	Het administratiekantoor verleent zonder enige beperkingen en onder alle omstandigheden stemvolmachten aan certificaathouders die daar om vragen. Iedere certificaathouder kan het administratiekantoor een bindende steminstructie geven voor de aandelen die het administratiekantoor voor hem houdt.	Deze best practice bepaling is niet van toepassing op de Volksbank omdat er geen certificaten zijn uitgegeven.	